

78. Spuler, A.: Die Raupen der Schmetterlinge Europas. – Stuttgart. 1904.

Stadig et af de bedste værker til bestemmelse af Europas storsommerfuglelarver.

79. Stokoe, W.J.: Caterpillars of British Moths 1-2. – Warne, London. 1948.

Et grundigt værk med mange oplysninger og farvebilleder af den engelske fauna. Behandler æg, larver, pupper og foderplanter som nr. 66.

80. Nordström, F. et al.: De fennoskandiska svärmarnas och spinnarnas utbredning. – Gleerup, Lund. 1961. Nordström, F. et al.: De fennoskandiska och danska nattflynas utbredning. – Gleerup, Lund. 1969.

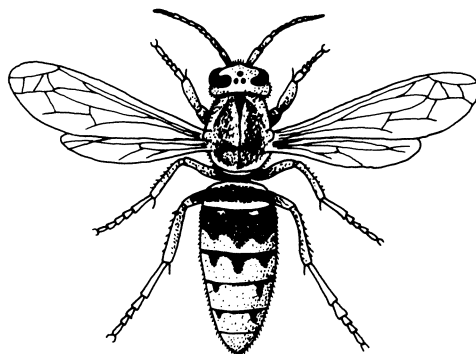
Prikkort over hver enkelt arts skandinaviske forekomst – førstnævnte bog uden Danmark, sidstnævnte (som behandler ugleerne) med Danmark.

81. Kaaber, S.: De danske sværmere og spindere. Geografisk udbredelse og fluktuationer 1850-1980. – Dansk Faunistisk Bibliotek 3, Scandinavian Science Press, Klampenborg. 1982.

Bringer som nr. 50 grundige prikkort over de enkelte arters danske forekomst. For mange af de behandlede arters vedkommende er det endog muligt at sige en del om ændringer i faunaen. Desuden en interessant almen del om den danske sommerfuglefaunas udforskning.

Årevinger (Hymenoptera)

OLE LOMHOLDT

Fra hele Verden er der beskrevet ca. 200.000 arter, men der beskrives årligt så mange nye, at det faktiske antal kan være 400.000 eller mere. På grund af store identifikationsproblemer og adskillige arters lidenhed, især inden for snyltehvepsegrupperne, kan antallet af danske arter kun anslås til at være ca. 5.000. Der er aldrig publiceret en fortegnelse over samtlige de i Danmark forekommende arter, og da kun ganske enkelte beskæftiger sig med Hymenoptera her i landet, beskrives der på årsbasis kun få for landet nye arter. De mest velkendte grupper i det hele taget er bier, myrer, gedehamse, vejrhvepse og gravehvepse.

Ordenen Hymenoptera har traditionelt været opdelt i to underordener, Symphyta (Træ-, Halm-, og Bladhvepse) og Apocrita (Stilkhvepse). Af disse omfatter Symphyta de mest »oprindelige«, af plantemateriale levende typer, men gruppen er yderst heterogen og danner ikke en velmotiveret enhed. Stilkhvepsene opdeles i snyltehvepse (Parasitica) og brodbærende hvepse (Aculeata).

Biologisk litteratur

1. Alford, D.V.: Bumblebees. – Davis-Poynter, London. 1975.
Den bedste sammenfattende beskrivelse af de i Nordeuropa forekommende humlebiens og snyltehumleres biologi. Bogen er godt illustreret.
2. Anthon, H.: Bier, Hvepse og Myrer i Farver. Forekomst og levevis. – Politikens Forlag, København. 1978.

En lille, yderst instruktiv og handy bog. Heri er repræsenteret et udvalg af Nordeuropas hymenopterer. Beskrivelserne er særdeles fyldige, og akvarellerne er af høj standard.

3. Askew, R.R.: Parasitic Insects. – Heinemann Educational Books. London. 1971.

Hymenoptérafnsnittene er – især sammenholdt med de afsnit, der er konkluderende/-summerende for hele bogen – særdeles gode. Et meget citeret værk. Illustrationerne, især habitusfigurene, er ikke gode.

4. Bischoff, H.: Biologie der Hymenopteren. – Berlin, 1927.

Standardværket og klassikeren inden for hymenoptérbibliografi. Stærkt forældet især m.h.t. behandlingen af de sociale insekter. Kun få illustrationer. Kostbar og vanskelig at opdrive.

5. Clausen, C.P.: Entomophagous Insects. – MacGraw-Hill, New York. 1940.

Meget grundig gennemgang af en lang række »insektædende« hymenopterer. Bogen er på 688 sider, hvoraf de 342 er helliget de årevingede. En uundværlig opslagsbog.

6. Dumpert, K.: Das Sozialleben der Ameisen. – Berlin, 1978.

Helt up-to-date behandling af hovedtrækene af myrernes biologi. Illustreret med mange scanning-fotografier.

7. Olberg, G.: Das Verhalten der solitären Wespen Mitteleuropas (Vespidae, Pompilidae, Sphecidae). – Berlin, 1959.

Teksten er meget levende. Meget rigt illustreret med ekceptionelt gode sort/hvide fotografier af levende dyr.

8. Munk, T.: Snyltehvepse. – Natur og Museum 18 (3). – Århus, 1977.

Heri en nøgle på dansk til overfamilier og familier af parasitiske hymenopterer. Mange gode oplysninger om biologi, præparation og biologisk bekæmpelse. Velillustreret.

9. Spradbery, J.P.: An account of the biology and natural history of solitary and social wasps with particular reference to those of the British Isles. – Sidgwick & Jackson, London. 1973.

En grundig lærebog i grupperne Vespidae (= sociale gedehamse) og Eumenidae (= enligt (solitært) levende gedehamse). Indeholder

nøgler til kun de Britiske arter (flere i Danmark). Gennemillustreret.

Litteratur om indsamling, præparation, opbevaring m.m.

Ingen specielt om dette emne. Der må henvises til Politikens: Jeg ser på insekter (nr. 16, p.6) og Böchers: Insekter (nr. 4 (p.6).

I Spradbery (nr. 9) findes dog et udmærket afsnit om indsamling etc. incl. fotografering, men dette beskæftiger sig kun med de sociale gedehamse. Se også Munk (nr. 8).

Bestemmelseslitteratur, artslistor o.lign.

A. Bestemmelsesnøgler til voksne, generelt

10. Schmiedeknecht, O.: Die Hymenopteren Nord- und Mitteleuropas. – Jena, 1930.

Lidt gammel, men særdeles omfattende (1062 sider) og anvendeligt bestemmelsesværk, hvorefter langt de fleste Symphyta og Aculeata i Europa kan bestemmes. Endvidere artsnøgler til mange parasitiske hymenopterer, især af familierne Ichneumonidae og Braconidae. Kun få biologiske oplysninger. Så godt som ingen illustrationer.

11. Landin, B.O.: Insekter 2:2. – Stockholm, 1971.

Familie- og slægtsnøgler (på svensk) til samtlige i Sverige forekommende Hymenoptera. 919 stregtegninger. Meget sparsomme oplysninger om biologi. Nøglerne er meget let tilgængelige. Gode litteraturhenvisninger.

12. Ceballos, G.: Las tribus de los Hymenopteros de Espana. – Madrid, 1941.

En meget grundig gennemgang af og gode bestemmelsesnøgler til næsten alle i Europa forekommende tribus. Systematikken noget forældet. Helt enestående gode habitustegninger af en repræsentant for hver tribus; mange detailtegninger. På spansk.

13. Richards, O.W.: Hymenoptera. Introduction and keys to families. – Handbooks for the identification of British Insects VI: I (second edition), London. 1977.

En virkelig god nøgle samt en grundig introduktion til hymenoptérmorfologi. Mange særdeles gode illustrationer. Se også Tuxen (nr. 66)

Træ-, Halm- og Bladhvæpe (Symphyta)

14. Nielsen, J.C. og K. Henriksen: Træ- og bladhvæpe. – Danmarks Fauna 18, København. 1915.
Stærkt forældet. Indeholder en rimelig god fortegnelse over værtsplanter. Ingen ny udgave under forberedelse.
15. Benson, R.B.: Hymenoptera Symphyta (Xyelidae, Pamphilidae, Megalodontidae, Xiphydriidae, Siricidae, Cephidae, Argidae, Blasticotomidae, Cimbicidae and Diprionidae). – Handbooks for the identification of British Insects VI, 2 (a), London. 1951.
Kortfattede, velillustrerede nøgler over de fleste, i Nordeuropa forekommende arter.
16. Benson, R.B.: Hymenoptera Symphyta, Tenthredinidae (Selandriinae, Heterarthrinae, Blennocampinae and Tenthredininae). – Handbooks for the identification of British Insects VI 2 (b), London. 1952.
Som nr. 15.
17. Benson, R.B.: Hymenoptera Symphyta, Tenthredinidae (Nematinae). – Handbooks for the identification of British Insects VI 2 (c), London. 1958.
Som nr. 15.
18. Quinland, J. and I.D. Gauld: Symphyta (except Tenthredinidae). – Handbooks for the identification of British Insects VI 2 (a), London. 1981.
Erstatter og kompletterer nr. 15.

Snyltehvæpe (Parasitica)

Ichneumonidae

19. Schmiedeknecht, O.: Opuscula Ichneumonologica I-V, 3 supplementsbind. – Blankenburg in Thüringen. 1902-1934. I alt 6.592 sider. Den eneste samlede fremstilling af de i Nordeuropa forekommende arter. Særlig anvendelige nøgler og gode beskrivelser. Uillustreret. Meget kostbar.
20. Townes, H.: The genera of Ichneumonidae I-III. – Memoirs of the American Entomological Institute 12, Ann Arbor. 1969 (1970).

Omfatter hele Verdens slægter. Gode slægtsnøgler og mange illustrationer.

21. Perkins, J.F.: Ichneumonidae – Key to subfamilies and Ichneumoninae (except Ichneumonini). – Handbooks for the identification of British Insects VII 2 (ai), London. 1959.
Kortfattede, velillustrerede nøgler. Hanner er i mange tilfælde umulige at bestemme.
22. Perkins, J.F.: Ichneumonidae – Ichneumoninae (Ichneumonini), Alomyinae, Agriotypinae and Lycorininae. – Handbooks for the identification of British Insects VII 2 (a ii), London. 1960.
Som nr. 21.
23. Gauld, I.D. & P.A. Mitchell: Ichneumonidae – Orthopelmatinae and Anomalinae. – Handbooks for the identification of British Insects VII 2 (b).
Som nr. 21.

Aphidiidae

24. Stary, P.: The generic classification of the family Aphidiidae. – Casopis Československe Společnosti Entomologické 57, side 238-252. Praha. 1960.
Velillustreret slægtsnøgle.

Braconidae

25. Fahringer, J.: Opuscula Braconologica I-III (fire bind). – Wien. 1925-1937.
Den eneste samlede fremstilling af de i Nordeuropa forekommende arter. Gode nøgler og beskrivelser. Uillustreret.

Chalcidoidea

26. Graham, M.W.R. de V.: The Pteromalidae of North-Western Europe (Hymenoptera:Chalcidoidea). – Bulletin of the British Museum (Natural History). Entomology Supplement 16, London. 1969.
Et standardværk, der er uundværligt for alle »chalcidoidefolk«. Indeholder nøgle til samtlige familier. 686 fortrinlige illustrationer. Særlig anvendelige nøgler til underfamilier, slægter og arter af Pteromalidae. Mange biologiske oplysninger.

27. Peck, O. Z., Boucek & A. Hoffer: Keys to the Chalcidoidea of Czechoslovakia (Insecta: Hymenoptera). – Memoirs of the Entomological Society of Canada 34. Ottawa. 1964.
Særdels anvendelig nøgle til europæiske slægter. Velillustreret. De to ovenstående værker giver, sammen med f.eks. Landin (nr. 11) og Richards (nr. 13) en udmærket introduktion til denne utrolig artsrige overfamilie. Til nærmere bestemmelse af slægter og især arter (undtagen Pteromalidae), kan f.eks. nævnes:
28. Nikol'skaya, M.N.: The Chalcid fauna of the USSR (Chalcidoidea). – Israel Program for Scientific Translations. Jerusalem. 1963.
29. Ferriere, C. & G.J. Kerrich: Chalcidoidea – Agaontidae, Leucospidae, Chalcididae, Eucharitidae, Perilampidae, Cleonymidae and Thysanidae. – Handbooks for the identification of British Insects. VII 2 (a), London, 1958.
30. Askew, R.R.: Chalcidoidea – Elasmidae and Euderidae (Elachertinae, Eulophinae and Euderinae). – Handbooks for the identification of British Insects VII 2 (b), London. 1968.

Evanoidea

31. Kieffer, J.J.: Evaniidae I. – Das Tierreich, 30, Berlin. 1912.
En lettere antikveret fremstilling. En monografi med mange fejl.
Til brug for danske entomologer vil
32. Hedqvist, K.-J.: Notes on the superfamily Evanoidea in Sweden with keys to families, genera and species (Hym., Apocrita). – Entomologisk Tidskrift 94, side 177-187, Stockholm. 1973.
være af største interesse. Godt illustreret, mange biologiske oplysninger.

Galhvepse (Cynipoidea)

33. Dalla Torre, K.W. & K.K. Kieffer: Cynipidae. – Das Tierreich, 24, Berlin. 1910.
En lettere antikveret sag. En monografi med mange fejl.

34. Eady, R.D. & J. Quinland: Hymenoptera Cynipoidea. Key to families and subfamilies and Cynipinae (including galls). – Handbooks for the identification of British Insects VIII I (a), London. 1963.
Kun artsnøgler til Cynipinae. Rigt illustreret. Mange galler afbildet. Eftertragtet, meget anbefalelsesværdig.
35. Quinland, J.: Hymenoptera Cynipoidea Eucolidae. – Handbooks for the identification of British Insects VIII I (b), London. 1978.
Meget velillustreret og anvendelig.

Proctotrupoidea

36. Kieffer, J.J.: Hymenoptera Proctotrupoidea. – Das Tierreich, 42, 44, 48. Berlin og Leipzig. 1914, 1916, 1926.
Stadig et standardværk inden for denne gruppe.
37. Nixon, G.E.J.: Hymenoptera Proctotrupoidea Diapriidae subfamily Belytinae. – Handbooks for the identification of British Insects VIII 3 (dii), London. 1957.
Velillustreret.
Se også Hellén, W., Notulae Entomologicae XXI og Fauna Fennica 14, 18 og 20. – 1914, 1963, 1964 og 1966.
Heri mange nordiske arter.
38. Nixon, G.E.J.: Hymenoptera Proctotrupoidea – Diapriidae (Diapriinae). – Handbooks for the identification of British Insects.
Under udarbejdelse.

Brod bærende hvepse (Aculeata)

Bethylidae

39. Richards, O.W.: The British Bethyliidae. – Transactions of the Royal Entomological Society of London 89, side 185-344, London. 1939.
Især dryinideafsnittet er velillustreret. Bedste monografi over de nordvesteuropæiske arter.
40. Perkins, J.F.: Hymenoptera Bethyloidea (excluding Chrysididae). – Han-

books for the identification of British Insects. VI 3 (a), London. 1976.

Gode, kortfattede nøgler. Mange illustrationer.

Guldhvepse (Chrysididae)

41. Linsenmaier, W.: Revision der Familie Chrysididae (Hymenoptera) mit besondere berücksichtigung der europäischen Spezies. – Mitteilungen der Schweizerischen Entomologischen Gesellschaft 32, side 1-232. Nachtrag side 233-240, Lausanne. 1959.

Eneste revision af samtlige europæiske arter. Særdeles vanskelig at anvende. De yderst fragmentariske artsbeskrivelser og litteraturhenvisninger er indeholdt i nøglerne. Illustrationsmaterialet næsten helt uanvendeligt.

42. Valkeila, E.: Eräiden lounaissuomalaisen luonnonhistorialisten maakuntien (V, U, St ja EH) myrkkypistiäiset (Hymenoptera, Aculeata). – Ylipainos Lounais-Hämeen Luonto 13, side 63-73, Hämeenlinna. 1962.

Indeholder en fortegnelse over de arter, der er fundet i de sydvestlige distrikter i Finland. Nomenklaturen stemmer langt fra overens med Linsenmaier (nr. 41).

43. Bohart, R.M. & L.S. Kimsey: A generic synopsis of the Chrysididae of America north of Mexico (Hymenoptera). – Journal of the Kansas Entomological Society 53, side 137-148, Lawrence. 1980.

Virkelig god, velillustreret nøgle, der også omfatter alle de i Europa forekommende slægter.

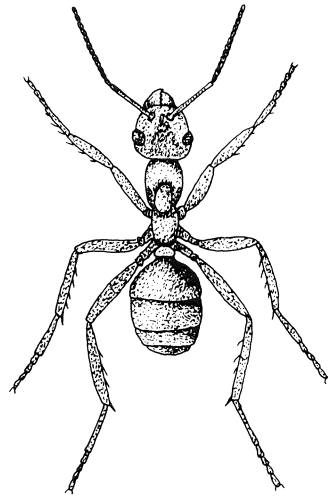
En revision af hele verdens slægter er under udarbejdelse af Bohart & Kimsey.

44. Balthasar, V.: Zlatenky – Chrysoidea. – Fauna CSSR 32, Praha. 1954.
og

45. Noskiewicz, J. & W. Pulawski: Złotoliki – Chrysididae, Cleptidae. – Klucze do oznaczenia owadów Polski 25, side 1-65, Warszawa. 1958.

Kan kun anvendes af folk med et solidt tjek-kisk og/eller polsk sprogkendskab.

Myrer (Formicidae)

46. Jensen, T.F. & C. Skøtt: Danske myrer. – Natur og Museum 20 (1), Århus. 1980.

En glimrende, kortfattet oversigt over de fleste danske myrer. Slægts- og artsnøgler. Velillustreret.

47. Collingwood, C.A.: The Formicidae (Hymenoptera) of Fennoscandia and Denmark. – Fauna entomologica Scandinavica 8, Klampenborg. 1979.

Meget gode nøgler, korte beskrivelser og til dels meget gode illustrationer.

Gedehamse (Vespidae og Eumenidae)

48. Pedersen, L.-E. Kruse: De sociale gedehamse. – Natur og Museum 15 (3), Århus. 1975.

En lille, nyttig oversigt med meget anvendelige nøgler og beskrivelser af reder.

49. Blüthgen, P.: Die Faltenwespen Mitteleuropas. – Abhandlungen der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin. 1961.

Meget grundig bearbejdning indeholdende meget fyldige nøgler og beskrivelser. Kun yderst få illustrationer. Næsten umulig at anskaffe.

50. Spradbery, J.P.: Wasps. An account of the biology and natural history of solitary and social wasps with particular reference to those of the British Isles, London. 1976.

En fortrinlig håndbog i gedehamsebiologi. Mange illustrationer af mindre god kvalitet. Nøglerne ikke særlig gode.

51. Edwards, R.: Social wasps. Their biology and control. – Rentokil Ltd. East Grinstead. 1980.

En uhyre grundig gennemgang og opsummering af alle tilgængelige oplysninger om de sociale gedehamse. Indeholder som noget nyt: 1) en nøgle til reder og 2) en check-liste over alle arter af Vespinae. Meget anbefalelsesværdig. Rigt illustreret; farvefotos af høj kvalitet.

52. Richards, O.W.: Scolioidea, Vespoidea and Sphecoidea. Hymenoptera Aculeata. – Handbooks for the identification of British Insects VI 3 (b), London. 1980.

Næsten samme høje standard, som de øvrige »Handbooks«. Illustrationerne, især detailtegningerne alt for ringe.

Fløjlsmyrer, Myrehvæpse m.m. (Scolioidea)

53. Berland, L.: Hyménoptères vespiformes I. – Faune de France 10, Paris. 1925.

Gode nøgler og beskrivelser. Illustrationerne primitive.

54. Richards, O.W.: Scolioidea, Vespoidea and Sphecoidea. Hymenoptera, Aculeata. – Handboks for the identification of British Insects VI 3 (b), London. 1980.

Næsten samme høje standard, som de øvrige »Handbooks«. Illustrationerne, især detailtegningerne alt for ringe.

Vejhvæpse (Pompilidae)

55. Wolf, H.: Hymenoptera Pompilidae. – Insecta Helvetica 5, Zürich. 1972.

Fortrinligt bestemmelsesværk med mange gode illustrationer. Beskrivelserne meget summariske. Omfatter alle europæiske arter.

Gravehvæpse (Sphecidae)

56. Abrahamsen, S.E.: Danske gravehvæpse. – Natur og Museum 15 (3), Århus. 1972.

Kort oversigt over de almindeligst forekommende danske arters biologi. Slægtsnøglen velillustreret. Få artsnøgler.

57. Lomholdt, O.: The Sphecidae (Hymenoptera) of Fennoscandia and Denmark. – Fauna entomologica Scandinavica 4-5, Klampenborg. 1975-1976.

Grundig bearbejdelse. Rigt illustreret. Nøgle over larver. Al tilgængelig viden summeret – mange biologiske oplysninger.

Bier (Apidae)

58. Jørgensen, L.: Bier. – Danmarks Fauna 25. – København, 1921.

Stærkt forældet. Ingen nyere samlet fremstilling eksisterer. Se i øvrigt Schmiedeknecht (nr. 10) og Landin (nr. 11).

59. Pittioni, B.: Die *Nomada*-arten. Bestimmungstabelle der Männchen. Annalen der Naturhistorisches Museum, Wien 59, side 223-291, Wien. 1953.

60. Løken, A.: Studies on the Scandinavian Bumble Bees (Hymenoptera, Apidae). – Norsk Entomologisk Tidsskrift 20, side 1-219, Oslo. 1973.

Disputats. Meget grundig bearbejdelse af de nordeuropæiske arter. Velillustrerede, tildels noget vanskelige nøgler.

61. Friese, H.: Apidae I. Megachilidae. – Das Tierreich 28, Berlin. 1911.

Uundværlig monografi over denne underfamilie. Kun få illustrationer. Alle europæiske og mange nordafrikanske arter af f.eks. *Megachile* (bladskærerbie) og *Osmia* (murerbie) er omtalt. Noter om udbredelse meget fragmentariske.

62. Lomholdt, O.: De danske blodbier (*Sphecodes*). Hymenoptera, Apidae. – Entomologiske Meddelelser 45, side 99-108, København. 1977.

Indeholder en nøgle til alle arter samt noter om udbredelse og biologi.

63. Dathe, H.H.: Die Arten der Gattung *Hylaeus* F. in Europa (Hymenoptera: Apoidea, Colletidae). – Mitteilungen aus dem Zoologischen Museum in Berlin 56, side 207-294, Berlin. 1980.

En helt up-to-date revision af slægten, der anses som en af de »vanskeligste«. Mange hanner kan kun bestemmes ved genitalkarakterer, men illustrationerne af disse er i mange tilfælde lidt for gnidrede. Ansigtstegningerne er til gengæld gode. Bør anvendes

sammen med Blüthgens nøgle til *Prosopis* (= *Hylaeus*) i Schmiedeknecht (nr. 10).

En revision af *Hylaeus* i Fennoskandien og Danmark er under udarbejdelse af Stellan Erlandsson, Stockholm.

Til bestemmelse af *Nomada*-hunner, *Andrena* (Jordbier) og *Halictus* s.l. (Vejbier) anbefales Schmiedeknecht (nr. 10), der, alderen til trods, stadig er den eneste publikation, der indeholder nøgler over hovedparten af Europas arter inden for disse slægter.

64. Hammer, K. og S. Nørgaard-Holm.: Danske Humlebier og Snyltehumler. – Natur og Museum 14 (2-3), Århus. 1970.

Indeholder bl.a. en god, velillustreret nøgle og en dobbelt farveplanche visende arternes pelsfarver.

C. Larver

65. Grandi, G.: Studi di un Entomologo sugli Imenotteri Superiori. – Bollettino dell'Istituto di Entomologia dell'Università de Bologna 25, side 1-659, Bologna. 1961.

Et helt enestående værk med eminent gode tegninger og beskrivelser. Et væld af originale biologiske oplysninger.

66. Tuxen, S.L.: Danske hymenopterer. Bestemmelsestabeller til familie. – Entomologiske Meddelelser 24, side 409-436, København. 1946.

Illustrerede nøgler til både imagines og larver. Ingen andre larvenøgler på dansk.

Fotografering af insekter

KLAUS NIELSEN

Udstyret: Grundudrustningen består af et 24x36 spejlreflekskamera med normalobjektiv eller bedre »makroobjektiv«. Yderligere nødvendigt udstyr kan erhverves for nogle få hundrede kroner og består af forsatslinse(r) og/eller mellemringe. Ønskes kun en af delene vælges mellemringene – de giver flere muligheder. Fra begyndelsen står man sig i at anskaffe én eller to små elektronflash til ca. 100 kr. pr. stk. Senere kan udstyret udvides efter behov med omvendering, flere mellemringe, bælg og yderligere objektiver.

Til store insekter benyttes *nærfotografering*: Insekternes afbildes i mindre end naturlig størrelse på filmen. Nødvendigt udstyr: Normal- eller makroobjektiv samt forsatslinser eller mellemringe. Til sky insekter anbefales længere brændvidder; en kort tele på 100-200 mm.

Makrofotografering: Motivet afbildes forstørret på filmen. Af ekstraudstyr kræves: omvendering, flash, mellemringe og/eller bælg. I naturen kan man på fri hånd nå op til ca. 5x forstørrelse. Ved yderlig forstørrelse fås de bedste resultater i kontrollerede omgivelser med fast støtte for udstyr og motiv.

Litteratur.

Der findes ingen gode danske bøger om emnet.

1. Scheibel, J.: Prima Nahaufnahmen. Habegger Verlag. 1971.

God og grundig bog om nær- og makrofotograferings teknik og udstyr. Let læst bog, der dog ikke behandler insektfotografering nærmere. Gode overskuelige tabeller bag i bogen.

2. Pletschinger, H.: Lehrbuch der Kleintierfotografie. Kilda-Verlag. 1973.

Denne bog oplyser ikke i samme grad som foregående om de forskellige tekniske muligheder, men gennemgår forfatterens eget udstyr og en noget indviklet måde af benytte flash på. Den sidste trediedel af bogen behandler: insektfotografering på forskellige steder og årstider, sommerfugle og edderkopper, billedserier, modlysoptagelser, indendørs fotografering, akvarieoptagelser, salg af billeder m.m. Illustrationerne er af blandet kvalitet.

3. Nuridsany, C. and M. Pérennou: Photografering Nature. 1976.

På trods af titlen behandler denne bog kun nær- og makrofotografering af smådyr og planter. God og enkel gennemgang af udstyr og teknik. Den sidste halvdel behandler smådyr og planter i engen, ved dammen, ved stranden og i skoven. Mange fine farvebilleder.